

Delgivning av synpunkter på remissversionen
av samverkansavtal Familjecentraler &
familjecentralsliknande verksamheter i Västra
Götaland (VGR)

10

2022VFN20

Remiss

Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.

Ordförande och vice ordförande i det politiska samrådsorganet (SRO) har ställt sig bakom att förslaget på samverkansavtal sänds på remiss, 2022-08-10 – 2022-12-10, till berörda nämnder och styrelser inom Västra Götalandsregionen och länets 49 kommuner.

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag på ett Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland tagits fram.

En familjecentral / familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet och en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas, utbyta erfarenheter och där det finns kompetens i nära samverkan. Ingående basverksamheter är barnhälsovård, öppen förskola och /eller mödrahälsovård och/eller socialtjänst. Verksamheten ska vara hälsofrämjande, generell, förebyggande och stödjande.

Målet med verksamheten är att, utifrån hela familjens livssituation, främja en god hälsoutveckling hos barn och föräldrar. Verksamheten ska vara lättillgänglig och oberoende av familjers ekonomiska förutsättningar, kulturtillhörighet, etnicitet etcetera.

De senaste åren har rapporter och utredningar, bland annat från Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen, visat på behov av att skapa en gemensam grund för struktur, organisation och styrning av familjecentraler i länet.

Syftet med ett länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland är:

- att tydliggöra uppdrag och förväntningar
- att skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- att kvalitetssäkra verksamheterna

Detta för att genom familjecentraler / familjecentralsliknande verksamheter bidra till att utjämna hälsoklyftor i befolkningen.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal

nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas i detta samverkansavtal. Det bör även understrykas att samverkansavtalet på länsnivå inte bör eller kan vara ett detaljdokument.

Under hösten 2021 och våren 2022 har en arbetsgrupp med företrädare för Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen arbetat med att ta fram ett förslag på samverkansavtal.

Bristen på barnmorskor är en nationell utmaning, så även i Västra Götaland. Detta påverkar barnmorskemottagningarnas förutsättningar för samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Hänsyn till rådande situation för barnmorskemottagningarna har därför behövt tas i beaktande i framtagandet av detta samverkansavtal.

Remissen besvaras via webbenkät på vardsamverkan.se.

Eventuella frågor besvaras av nedanstående.

Västra Götalandsregionen:

Brita Lindahl, Västra Götalandsregionen

brita.lindahl@vgregion.se

Tfn; 076-761 94 38

Kommunerna:

Catharina Sundström, VästKom

catharina.sundstrom@vastkom.se

Tfn; 073- 322 13 48

SAMVERKANSAVTAL

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Gäller för: Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Giltig från: 2023-06-01

→ Avtal

Överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Innehåll

1. Inledning	3
2. Syfte och mål.....	4
3. Avtalsparter.....	4
4. Avtalstid och uppföljning	4
5. Styrande dokument och lagstiftning.....	4
6. Målgrupp.....	6
7. Familjecentralers och familjecentralsliknande verksameters uppdrag.....	6
8. Definitioner	7
8.1. Familjecentrerat arbetssätt	7
8.2. Familjecentral	8
8.3. Familjecentralsliknande verksamhet	8
8.4. Samlokalisering	9
9. Samverkan.....	10
10. Samverkande parter	10
10.1. Socialtjänst.....	11
10.2. Öppen förskola.....	11
10.3. Barnmorskemottagning	12
10.4. Barnhälsovård	13
11. Organisation, ledning och styrning	14
11.1. Styrgrupp.....	14
11.2. Samordnare.....	15
12. Lokal uppföljning.....	16
13. Sekretess.....	16
14. Ekonomi	16
14.1. Gemensamma kostnader.....	16
14.2. Finansiering av respektive basverksamhet	17
15. Lokala samverkansavtal	18
16. Utvecklingsområden	19
Referenser	21
Bilagor	21
Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal.....	22
Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal.....	29
Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande	33

1. Inledning

Att stödja föräldrar i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att främja barns hälsa och utveckling. Trygga och välinformerade föräldrar är en viktig förutsättning för en positiv utveckling för barnet och minskar risken för en rad olika hälsoproblem och riskbeteenden.¹

Kommuner och regioner har ett ansvar i att stödja föräldrarna i föräldraskapet² och där utgör familjecentralerna och de familjecentralsliknande verksamheterna en viktig arena.

Under 2020 lyfte Västra Götalandsregionen fram behovet av att tydliggöra uppdrag och förväntningar på familjecentralerna i Västra Götaland. Genom att skapa ett läns gemensamt inriktningsdokument för Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland ville man kvalitetssäkra en lägsta nivå för familjecentralerna i länet.

Den 10 maj 2021 fastställde Vårdsamverkan Västra Götaland en uppdragshandling som gav Västra Götalandsregionen och VästKom i uppdrag att ta fram ett inriktningsdokument för familjecentralerna i Västra Götaland. Vårdsamverkan Västra Götaland konstaterade att de senaste årens rapporter och utredningar visat på ett behov av att skapa en gemensam grund för struktur, organisation och styrning av familjecentraler i länet.

Detta inriktningsdokument tituleras här Samverkansavtal med hänvisning till gällande riktlinje för gemensamma styrdokument i Västra Götaland.³

Samverkansavtalet hanterar samverkan mellan ingående verksamheter i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. På nationell nivå har vi i nuläget en stor brist på barnmorskor, vilket slår igenom även i vårt län. Detta påverkar förutsättningarna för samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Hänsyn till rådande situation har tagits i framtagandet av detta samverkansavtal.⁴

¹ En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (2018), [Regeringen](#).

² Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, [Riksdagen](#).

³ Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

⁴ Se bilaga 3.

2. Syfte och mål

Syftet med ett gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland är:

- att tydliggöra uppdrag och förväntningar
- att skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- att kvalitetssäkra verksamheterna

Målet är att genom familjecentralerna och de familjecentralsliknande verksamheterna bidra till att utjämna hälsoklyftor i befolkningen.

3. Avtalsparter

Detta samverkansavtal gäller samtliga 49 kommuner i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas i detta samverkansavtal.

4. Avtalstid och uppföljning

Avtalet gäller under perioden 2023-06-01 – 2025-12-31. Om avtalet inte sagts upp skriftligen 12 månader innan avtalets utgång förlängs det automatiskt med 2 år. Uppföljning kommer ske under avtalsperioden.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för avtalet kan initiativ till en översyn tas av det politiska samrådsorganet, SRO.

Båda huvudmännen har ett gemensamt ansvar för den länsgemensamma uppföljningen av samverkansavtalet. Uppföljning ska ske gentemot Vårdsamverkan Västra Götaland.

5. Styrande dokument och lagstiftning

Vid framtagande av detta samverkansavtal har följande styrande dokument och lagstiftning tagits i beaktande:

- Hälso- och sjukvårdslagen.⁵
- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.⁶
- Socialtjänstlagen.⁷
- Skollagen.⁸
- Slutrapport regional översyn av familjecentraler.⁹
- Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg.¹⁰
- Nationell vägledning Familjecentral.¹¹
- Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral 2022–2024.¹²
- Börja med barnen - En sammanhållen god och nära vård för barn och unga.¹³

En viktig utgångspunkt för arbetet med framtagandet av samverkansavtalet har också varit proportionell universalism. Det vill säga att insatser till föräldrar bör vara universella och riktade till alla, men samtidigt vara proportionella till de behov som finns i utsatta grupper.¹⁴

Proportionell universalism.¹⁵

⁵ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

⁶ Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

⁷ Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

⁸ Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

⁹ Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

¹⁰ Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg (2018), [Arthur D Little](#).

¹¹ Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹² Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

¹³ Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

¹⁴ Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

¹⁵ Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen.

I samverkansavtalet används genomgående begreppet *föräldrar* och inte *vårdnadshavare*. Ett barn kan ha annan vårdnadshavare än en förälder, men eftersom begreppet föräldrar används generellt i nationella definitioner, utredningar och underlag, varav detta avtal utgår från flertalet av dem, används begreppet föräldrar även i detta avtal. Vårdnadshavare kan likställas med föräldrar i detta dokument.

6. Målgrupp

Målgruppen för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter är blivande föräldrar, barn från noll år till dess att barnet uppnått skolålder och övergått till elevhälsan, dess föräldrar samt andra viktiga vuxna runt barnet.

7. Familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag

En familjecentral och en familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag är att arbeta för att främja trygga uppväxtvillkor för barn genom att sprida kunskap till och stödja blivande föräldrar och föräldrar. Verksamheten är en ingång att nå alla föräldrar och samtidigt erbjuda kompletterande stödinsatser för föräldrar som är i behov av det.¹⁶

Familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten är en arena där kommun och region genomför gemensamma tidiga insatser¹⁷ och en verksamhet med goda förutsättningar för olika professioner att samarbeta för barnets bästa.¹⁸

Syftet med familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten som samverkansarena är att genom föräldrarna minska:

- Fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn.
- Ojämligheten i hälsa bland barn.

¹⁶ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁷ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁸ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

- Risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid.¹⁹

Utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, familjens livssituation och genom samarbete, samordning och samverkan, ska familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten:²⁰

- Erbjuder lättillgängligt stöd.
- Vara ett kunskaps- och informationscentrum.
- Stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter.
- Skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga.
- Främja en gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn.
- Uppmärksamma barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling eller där det finns tecken på riskfaktorer i barnets närmiljö.
- Stärka samspelet och en god relation mellan barn och föräldrar.
- Erbjuder tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn.
- Stärka barnets och föräldrarnas sociala nätverk.
- Stärka ett jämställt föräldraskap.
- Stärka barns språkutveckling.
- Stärka integrationen.²¹

8. Definitioner

8.1. Familjecentrerat arbetssätt

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter ska präglas av ett familjecentrerat arbetssätt. Ett familjecentrerat arbetssätt avser att insatser för barn och unga tar sin utgångspunkt i hela familjen, eller den blivande familjen, och deras levnadsvillkor. Målet är att förbättra uppväxtvillkoren för barn och unga genom att stärka familjen.

¹⁹ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

²⁰ Exempel på verktyg och satsningar som kan ingå i familjecentralens verksamhet eller den familjecentralsliknande verksamheten är Kraftsamling fullföljda studier, [Västra Götalandsregionen](#) och Bygg resiliens – för att stärka föräldrar och barn (breddinförs hösten 2022 i Västra Götaland. Kompletteras med länk vid slutversion av detta samverkansavtal.

²¹ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Ett familjecentrerat arbetssätt kännetecknas av:

- Ett hälsofrämjande perspektiv där människors styrkor lyfts fram och tas tillvara.
- Barnets/den unges bästa sätts i främsta rummet.
- Föräldrarna ses som barnets/den unges viktigaste resurser.
- Det sociala nätverket runt barnet/den unge ses som viktig resurs för den unge.
- Arbetssättet anpassas utifrån barnet/den unges mognadsgrad.
- Gränsöverskridande samverkan där verksamheterna sätter barn-, ungdoms- och familjeperspektivet främst.

Familjecentrerat arbetssätt ska tillämpas av alla ingående verksamheter inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.

8.2.Familjecentral

En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som minst består av barnmorskemottagning, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek, föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning och psykologer för mödra- och barnhälsovård.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Familjecentralens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.

8.3.Familjecentralsliknande verksamhet

Med familjecentralsliknande verksamhet menas barnhälsovård i samverkan med öppen förskola. Dessa behöver inte vara samlokaliserade. Den familjecentralsliknande verksamheten ska utöver detta också samverka med minst en av de återstående basverksamheterna.

Barnhälsovården ska vara samlokaliserad med minst en av de kommunala verksamheterna (öppen förskola eller förebyggande socialtjänst).²²

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek, föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning och psykologer för mödra- och barnhälsovård.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Den familjecentralsliknande verksamhetens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.

8.4.Samlokalisering

Samlokalisering innebär att hela den verksamhet som respektive part bedriver som berör familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag ska vara fysiskt förlagd till familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.²³

För barnhälsovårdens del innebär det hela barnhälsovårdens uppdrag. För barnmorskemottagningen utgörs detta av graviditetsrelaterad vård. För förebyggande socialtjänsts del innebär det uppsökande och servicebaserat arbete, till exempel föräldraskapsstöd. För öppna förskolan utgörs det av hela dess verksamhet.

Samlokalisering skapar mer gynnsamma möjligheter till samverkan, men det är inte en förutsättning för samverkan. Samlokalisering är särskilt fördelaktigt för att nå ut till familjer med stora behov, och har således större fördelar i områden med sämre socioekonomiska förhållanden.²⁴

²² Utöver familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter kan annan avtalsbunden samverkan tecknas som inte faller inom ramen för ovanstående definitioner. Dessa samverkansformer omfattas inte av detta avtal.

²³ Lokalanpassningar kan behöva göras utifrån ingående basverksamheters krav på standard och säkerhet.

²⁴ *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg* (2018), [Arthur D Little](#).

9. Samverkan

Samverkan handlar om både samarbete med personlig kontakt i det löpande arbetet och samordning av resurser på huvudmannanivå. Det handlar om att skapa konsensus, förtroende och tillit kring ansvar och roller. Utöver intern samverkan på den egna familjecentralen eller inom den familjecentralsliknande verksamheten sker även extern samverkan med andra verksamheter.

Följande förutsättningar behöver finnas för att få till en bra samverkan:

- Kunskap om varandras kompetenser.
- Tydliga roller med arbetsbeskrivningar.
- Gemensam värdegrund (familjecentrerat arbetssätt).
- Gemensam verksamhetsplan och uppföljning.
- Tydlig styrning och ledning.
- Samverkanstid där tid avsätts för regelbundna möten med personalen som arbetar på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten, samt tid för möten med respektive chefer för de olika verksamheterna.²⁵
- Gemensam kompetensutveckling. Kompetensutvecklingen planeras i styrgruppen och beslutas av chef för respektive verksamhet.
- Rutiner för hantering av dokumentation och sekretess.

Samverkan mellan de olika yrkesgrupperna är en förutsättning för en välfungerande familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet, och ökar förmågan att upptäcka och tillgodose barns och barnfamiljers individuella behov.²⁶

10. Samverkande parter

En familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet utgörs i grunden av samverkan mellan fyra basverksamheter. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

²⁵ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

²⁶ *Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga.*

Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

Nedan beskrivs ingående basverksamheters uppdrag, åtagande, roller och kompetens kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

10.1. Socialtjänst

I socialtjänstlagen anges att socialnämnden i den uppsökande verksamheten ska upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. När det gäller gruppen barn och unga finns särskilda bestämmelser i socialtjänstlagen. Socialnämnden ska bland annat verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. En familjecentral eller en familjecentralsliknande verksamhet ger socialtjänsten en bred arena att möta blivande föräldrar och föräldrar till små barn i enlighet med socialtjänstlagens uppsökande och servicebaserade arbete. Genom socialtjänstens samlokalisering med andra inom en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finns en flexibel och adekvat struktur för socialtjänstens samverkansansvar och uppsökande service, för att kunna erbjuda stöd utifrån familjens behov.

Tack vare samverkan med mödra- och barnhälsovård och öppen förskola kan föräldrar på ett lättillgängligt sätt få tillgång till socialtjänstens resurser och kompetens redan under graviditeten eller som nybliven förälder.

Socialtjänsten kan bedriva förebyggande arbete på olika nivåer; individ-, grupp- och samhällsnivå. Det kan handla om spännvidden mellan att delta och leda olika föräldrastödsprogram (individuellt eller i grupp), social rådgivning, samhällsinformation, motivation- och nätverksarbete eller att tidigt upptäcka behov och lotsa vidare till ytterligare stöd. Det kan också handla om samtal kring familjeliv, relationer, anknytning och samspel samt att arbeta för att främja barnfamiljers situation i området.

10.2. Öppen förskola

Öppen förskola regleras av skollagen och lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt skollagen får en kommun anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg. Den öppna förskolan är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och annan medföljande vuxen. Verksamheten är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Den öppna förskolan ska

erbjuda barn en pedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den ger föräldrar stöd i föräldrarollen och möjlighet till social gemenskap. Besökarna är inte inskrivna utan avgör själva när eller hur ofta de vill komma. Den öppna förskolan utformas utifrån de behov som finns på orten eller bostadsområdet. Det innebär att innehållet i verksamheten varierar från plats till plats.

Öppna förskolan ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap. Verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek.

För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Verksamheten på öppna förskolan utvecklas utefter varje barns behov och tillsammans med besökarna, genom att skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga. Pedagogen har till uppgift att arbeta med både barn, föräldrar och relationen mellan dem samt visa på ett pedagogiskt förhållningssätt. Den öppna förskolan riktar sig till familjer med barn från 0 år till dess barnet/barnen börjar skolan.

I en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet tillför öppen förskola pedagogisk kompetens och ett pedagogiskt perspektiv. Genom samverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ökar öppna förskolans möjligheter att tidigt upptäcka och tillgodose behov hos familjerna.

10.3. Barnmorskemottagning

Övergripande basuppdrag för barnmorskemottagningen är hälsovård under graviditet (inklusive föräldrautbildning och förlossningsförberedelse), preventivmedelsrådgivning, förebygga sexuellt överförbara sjukdomar samt organiserade gynekologiska cellprovskontroller enligt gällande vårdprogram.

Barnmorskemottagningen spelar en central roll för kvinnors och familjers hälsa genom rådgivning och insatser inom graviditetsövervakning och sexuell och reproduktiv hälsa. Den del av uppdraget som omfattar hälsovård under graviditet utgör cirka hälften av alla besök på barnmorskemottagningen.

Hälsovård under graviditet har till syfte att främja hälsa och verka förebyggande. Det är ett sätt att arbeta med medicinskt och psykosocialt omhändertagande av målgruppen.

Barnmorskemottagningens kompetens innehas av barnmorskan. Barnmorskemottagningen ska etablera nära samverkan mellan mottagningar, kommuner och vårdenheter inom vårdval med flera för att skapa en väl fungerande vårdkedja för familjer med särskilda behov. Folkhälsoperspektivet genomsyrar allt arbete och målsättningen är att i varje enskilt möte uppmärksamma levnadsvanor, att nå alla och samtidigt identifiera individer med behov av extra stöd och initiera insatser i samverkan med relevanta aktörer.

Barnmorskemottagningen och barnmorskan är en bas för familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens arbete kring familjeplanering, det ofödda barnet och de blivande föräldrarna. Den tvärprofessionella samverkan på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten underlättar barnmorskans uppdrag angående tidig upptäckt, minimera risken att det ofödda barnet ”faller mellan stolarna” och öka möjligheten att ge rätt insats i rätt tid.

10.4. Barnhälsovård

Barnhälsovårdens mål är att bidra till bästa möjliga fysiska, psykiska och sociala hälsa för barn. Detta genom att främja barns hälsa och utveckling, förebygga ohälsa hos barn samt tidigt identifiera och initiera åtgärder vid problem med barns hälsa, utveckling och uppväxtmiljö. Detta genomförs bland annat genom att följa barns hälsa, utveckling och livsvillkor enligt barnhälsovårdens nationella program. Barnhälsovårdssjuksköterskan utgör den främsta kompetensen inom barnhälsovården i nära samarbete med läkare och psykolog.

Enligt Socialstyrelsen krävs det samsyn, struktur och styrning för att hälsoarbetet inom barnhälsovården ska vara framgångsrikt. Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter lyfts fram som konkreta exempel på hur barnhälsovårdspersonalens samverkan med olika verksamheter kan organiseras. Den största vinsten med familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters samverkansform är personalens ökade förmåga att upptäcka och möta barnfamiljernas behov av stöd, vilket gör familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till en väl lämpad arena för föräldraskapsstöd.

11. Organisation, ledning och styrning

11.1. Styrgrupp

Organisering av ledning och styrning är avgörande för ett framgångsrikt arbete på en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska därför ha en styrgrupp (som kan vara samma för fler än en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet) med uppdrag att styra och leda de olika verksamheternas gemensamma åtaganden. Styrgruppen ska utgöras av de närmaste cheferna till varje profession. Till exempel:

- Verksamhetschef eller biträdande verksamhetschef för barnhälsovård.
- Enhetschef för barnmorskemottagning.
- Enhetschef/rektorer för förskola.
- Enhetschef för förebyggande socialtjänst.

Andra nyckelfunktioner kan också ingå i styrgruppen. Det är viktigt att cheferna i styrgruppen är väl insatta i det dagliga arbetet och i utvecklingen av den enskilda familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten.

Styrgruppen eller chefer över styrgruppen ansvarar för att samverkansavtal skrivs och att alla parter undertecknar detta. Tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten ska styrgruppen upprätta uppföljningsbara mål för verksamheten. Styrgruppen ska leda och följa familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna.

För att samverkan ska fungera tillfredsställande ska alla verksamheterna i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att verksamhetsplanen upprättas.

Styrgruppen behöver mötas fyra gånger per år och då tillsammans med samordnaren för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten. Om anledning uppstår, till exempel vid nystart, kan det finnas behov av ytterligare möten. Digitalt deltagande fungerar utifrån behov.

11.2. Samordnare

Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska ha en samordnare²⁷ som håller ihop verksamheten och är länken mellan arbetslaget och styrgruppen i båda riktningar. Samordnarrollen är inte knuten till en viss profession. Samordnaren utses av styrgruppen som också beslutar om samordnarens uppdrag och tjänstgöringsgrad.

Samordnarens uppdrag kan innehålla följande:

- Verka för att det gemensamma, vardagliga arbetet på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten fungerar.
- Föra dialog med styrgruppen.
- Främja samverkan och verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsgruppen.

Detta kan till exempel innebära att:

- Planera och leda samverkansmöten och verksamhetsmöten för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Delta på styrgruppsmöten.
- Representera familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten utåt.
- Ansvara för hemsida, informationsmaterial och sociala medier.
- Ansvara för utifrån kommande studiebesök.
- Ansvara och driva planering för gemensam fortbildning inom arbetslaget.
- Sammanställa årlig verksamhetsberättelse.
- Initiera utvecklingsarbeten på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Vara ansvarig för introduktion av nyanställd personal på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Organisera och fördela gemensamma arbetsuppgifter.
- Ansvara för informationsflödet till samtliga medarbetare.
- Bevaka och samordna gemensamma utbildningsfrågor.
- Förfoga över familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens gemensamma budget om sådan finns.

²⁷ Utöver samordnare kan även koordinatörer finnas i vissa kommuner.

Koordinatoruppdraget är vanligtvis bredare än samordnarrollen och kan till exempel omfatta ett helhetsansvar i ett geografiskt område kring utveckling av strukturer för samverkan och utveckling av familjecentrerat arbetssätt. Koordinatören kan i vissa fall även inneha rollen som samordnare.

- Upprätta årlig, gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering på uppdrag av styrgruppen.

12. Lokal uppföljning

Uppföljning av familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ske lokalt. Styrgruppen ska tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten upprätta uppföljningsbara mål. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.²⁸

13. Sekretess

De verksamheter som samverkar inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten omfattas av olika sekretessbestämmelser. Grunden för de olika personalgruppernas tystnadsplikt är dock densamma. Allt utbyte av information ska ske enligt gällande lagstiftning och regleras i offentlighets- och sekretesslagen.²⁹ Inga uppgifter om enskild kan lämnas vidare till en annan verksamhet inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten utan att den enskilde lämnat sitt samtycke till detta eller att det finns en sekretessbrytande regel för detta i offentlighets- och sekretesslagen.

14. Ekonomi

14.1. Gemensamma kostnader

Alla basverksamheter som ingår i samverkan kring en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ska dela lika på den gemensamma kostnaden kopplad till samordnaren. Den verksamhet där samordnaren anställs ersätts av övriga ingående verksamheter med maximalt 40 000

²⁸ På sikt behöver en länsgemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring tas fram. Se avsnitt 16, Utvecklingsområden.

²⁹ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

kr/år³⁰ per ingående verksamhet och per familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet, för den gemensamma kostnaden kopplad till samordnaren. Detta gäller både vid tecknande av nya lokala samverkansavtal och vid redan befintliga lokala samverkansavtal.

Alla nya etableringar av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter ska från och med att detta avtal träder i kraft dela lika på gemensamma kostnader mellan de ingående verksamheterna, om inte annat överenskommes i det lokala samverkansavtalet.

Gemensamma kostnader utgörs av kostnader kopplade till samordnaren, kostnader kopplade till gemensamma insatser enligt verksamhetsplan och kostnader kopplade till gemensamma lokaler.

Gemensamma lokaler definieras utifrån uppdrag och utgår från en miniminivå bestående av en toalett för personal, en toalett för besökare samt ett konferensrum och ett personalrum.

Till kostnader som är kopplade till gemensamma lokaler ingår bland annat hyra för gemensamma ytor, lokalvård, gemensamma möbler, lås och inbrottslarm, brandskyddsutrustning, utrymnings- och överfallslarm, IT, skrivare och liknande.

14.2. Finansiering av respektive basverksamhet

De ingående parternas medverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finansieras på olika sätt.

Barnhälsovården får ersättning utifrån egen samlokalisering eller icke samlokalisering i enlighet med Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral.³¹

Barnmorskemottagningen får ersättning i enlighet med vårdöverenskommelse mellan regional nämnd och styrelsen för Regionhälsan.

För kommunernas del skapas förutsättningar att ingå i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet vid nyetablering genom

³⁰ Ersättningsbeloppet avser år 2023. Därefter årlig indexuppräknning enligt prisindexet PKV, [SKR](#).

³¹ Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

tillsättande av resurser. Därefter hanteras kommunernas finansiering genom ordinarie budgetprocess.

15. Lokala samverkansavtal

Det lokala samverkansavtalet bör bestå av två olika delar – ett samverkansavtal som hanterar verksamheterna och samverkan dem emellan samt ett nyttjanderättsavtal som hanterar lokaler och hyror.

Se bilaga 1 för mall av ett lokalt samverkansavtal och bilaga 2 för mall av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Mallarna är förslag på hur respektive avtal kan utformas. I avtalen kan den lokala styrgruppen lägga till rubriker och innehåll utifrån behov. I nyttjanderättsavtalet kan även en del av punkterna redan ha reglerats i samverkansavtalet.

Ett lokalt samverkansavtal ska dock innehålla följande punkter:

- Avtalsparter och placering
- Avtalstid
- Avtalets utgångspunkter
- Syfte med avtalet
- Familjecentralens syfte och mål
- Parternas gemensamma ansvar
- Parternas enskilda ansvar
- Styrgrupp
- Samordnare
- Personalgrupp
- Sekretess och informationsöverföring
- Finansiering
- Ändring och tillägg i avtalet
- Tvist
- Underskrift

16. Utvecklingsområden

Vid framtagande av detta samverkansavtal har ett antal framtida utvecklingsområden identifierats. Utvecklingsområdena har framkommit genom de underlag som fungerat som utgångspunkt för arbetet.³²

Utvecklingsområdena faller inte inom ramen för framtagandet av detta samverkansavtal och är så pass omfattande att de kräver egna processer.

- En länsgemensam utvecklingsgrupp behöver tillskapas för att omhänderta utpekade och kommande utvecklingsfrågor i samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Utvecklingsgruppen behöver kopplas till en länsgemensam styrgrupp med ansvar kring barn och unga-frågor.
- En länsgemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring behöver tas fram.
- Länsgemensamma utbildningsinsatser för de som arbetar på och med familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Kunskap om familjecentrerat arbetssätt behöver också säkerställas hos både personal och styrgrupper.
- Förutsättningarna för att utöka åldersspannet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till och med 12 år alternativt 17 år behöver utredas. Det finns också ett behov i samband med detta att utreda förutsättningarna för att utveckla samverkan med ungdomsmottagningarna med målsättningen att få till stånd en mer stödjande helhet, utan glapp för barn och unga. Utifrån samma resonemang bör också utredas om samarbetet med tandvården ska vidareutvecklas länsövergripande i verksamheterna.
- Arbeta för en gemensam verksamhetsutveckling som till exempel kan innefatta tillvägagångssätt att nå familjer i behov av stöd, speciellt i utsatta områden.

³² Se stycke 5, Styrande dokument och lagstiftning. Utgångspunkt för utvecklingsområdena har främst varit *Slutrapport regional översyn av familjecentraler* (2016), [Acando](#) och *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg* (2018), [Arthur D Little](#).

- Ett vägledande dokument avseende familjecentralers och familjecentralsliknande verksameters lokaler behöver tas fram.
- En rutin för tillvägagångssätt vid nyetablering behöver tas fram. Rutinen bör inkludera behovs- och resurskartläggning inför beslut om nyetablering.
- En långsiktig och övergripande utvecklingsplan för hela länet kring behov och lokalisering av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Syftet med planen är att kunna prioritera och täcka behov för att genom det säkerställa mer jämlik vård, stöd och omsorg.

REMISSVERSION

Referenser

Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (2018), [Regeringen](#).

Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentralerat arbetssätt i Göteborg (2018), [Arthur D Little](#).

Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

Bilagor

Se nedanstående sidor.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal

Lokalt samverkansavtal

(vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

1. Avtalsparter och placering

Namn på ingående barnavårdscentral (BVC), Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131 eller namn på företaget och deras organisationsnummer.

Namn på ingående barnmorskemottagning, Regionhälsan, Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131

Namn på ingående avdelning/enhet inom socialtjänst, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Namn på ingående öppen förskola, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Familjecentralen / den familjecentralsliknande verksamheten xx är lokaliserad på här skrivs besöksadressen till verksamheten.

Utifrån samverkansavtalet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland betecknas verksamheten som en **familjecentral /familjecentralsliknande verksamhet**. Utåt mot befolkningen kallas verksamheten för familjecentralen **xx**. Nedan benämns verksamheten därför som familjecentral.

2. Avtalstid

Avtalet gäller från **xxxx-xx-xx** till **xxxx-xx-xx** med möjlighet till max 12 månaders förlängning. Förlängning ska vara skriftlig och beslutad av samtliga avtalsparter.

Uppsägning av avtalet för upphörande eller omförhandling ska meddelas övriga parter skriftligen med **sex** månaders varsel.

Rekommendation: Avtalstiden bör vara minst 3 år men inte längre än 5 år. Minst tre år ger verksamheten ro att arbeta och implementera vad som står i avtalet. Om avtalstiden är mer än 5 år finns det en risk att avtalet blir inaktuellt och inte följer förändringar i omvärlden. Om det finns en gemensam lokal bör samverkansavtalet följa hyresavtalet om inte hyresavtalet/-en är längre än 5 år.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

3. Avtalets utgångspunkter

Följande styrdokument ligger till grund för avtalet:

- Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland (dnr xxxx).
- Eventuell avsiktsförklaring mellan **nämnd** och **kommun** (dnr xxxx).
- **Fyll på med övriga eventuella styrdokument.**

4. Syfte med avtalet

Syftet med avtalet är att säkra samverkan, skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i familjecentralens verksamhet samt familjecentralens roll i kommunområdets familjecentraliserade arbete. Detta avtal reglerar verksamhetens ledningsstruktur, innehåll, respektive parts ansvarsområde och finansiering av gemensamma resurser utöver lokaler. **Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från ”Mall nyttjanderättsavtal”.**

5. Familjecentralens uppdrag och mål

Familjecentralens övergripande uppdrag och mål

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 7.

Familjecentralens lokala mål och uppföljning

Styrgruppen ska tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten upprätta uppföljningsbara mål. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

6. Parternas gemensamma ansvar

Parterna ska tillsammans skapa en verksamhet som möter de behov som finns hos målgruppen och som motsvarar behovet i det geografiska området. Parterna ansvarar för att upprätta verksamhetsplan och uppföljningsbara mål samt att följa verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna. Parterna har också ansvar för den gemensamma kompetensutvecklingen hos personalgruppen.

Parterna ansvarar även för att avsätta gemensam tid för personalgruppen att ha samverkansmöten. För samverkansmöten, där alla samverkansparter är representerade, avsätts **xx** timmar/månad. På dessa möten behandlas till exempel utvecklingsfrågor och samverkansaktiviteter. Lokalfrågor ska behandlas på tid då de som arbetar i lokalerna deltar.

7. Parternas enskilda ansvar

Varje avtalspart har ansvar för sin egen verksamhet och personal. Varje chef ansvarar för att familjecentralen blir en del av respektive avtalsparts ordinarie verksamhet. Varje avtalspart ansvarar för att respektive personal har:

- Utrymme för samverkan i sin tjänst.
- Möjlighet till gemensam utbildning och kompetensutveckling.
- Kunskap om familjecentrerat arbetssätt.
- Kunskap kring rutiner för dokumentation och sekretess.

8. Styrgrupp

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.1.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser.

9. Samordnare

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.2 och 14.1.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser. Beskriv samordnaruppdragets omfattning (tjänstegrad) och uppdrag för samordnaren.

Gällande finansiering av samordnartjänsten, se avsnitt 15 i detta avtal.

10. Personalgrupp

Ange aktuell personal som bemannar familjecentralen.

11. Sekretess och informationsöverföring

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 13.

12. Systematiskt brandskyddsarbete

Styrgruppen ansvarar för att det upprättas samt bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete i de gemensamma lokalerna på familjecentralen, för de verksamheter som finns i lokalerna. Styrgruppen utser även SBA ombud som har ansvaret för att bedriva SBA ronder i dessa ytor, utför kontroller på brandlarmet samt genomför utrymningsövningar. Det ska även finnas en plan för utrymning i de gemensamma ytorna där avsökning av dessa ingår. Det ska finnas en gemensam återsamlingsplats för att underlätta kontakt vid en utrymning.

13. Hot och våld

Incidenter gällande hot och våld kan inträffa och en gemensam plan för detta tas fram utav berörda verksamheter.

14. Försäkring

Respektive verksamhet försäkrar sina inventarier. Den verksamhet som har störst andel av familjecentralens lokaler försäkrar även de inventarier som finns i de gemensamma ytorna.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

15. Finansiering

Lokaler

Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från "Mall nyttjanderättsavtal".

Personalkostnader

Respektive avtalspart står för personalkostnader avseende sin personal och för andra verksamhetsspecifika kostnader.

Samordnare

Kostnaden för samordnaren ska delas lika mellan de basverksamheter som ingår i samverkan kring familjecentralen. Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 14.1.

Ange kostnad för samordnaren, anställande part och upplägg för ersättning från övriga ingående verksamheter.

16. Ändringar och tillägg i avtalet

Parterna är införstådda med att villkor och förutsättningar för den verksamhet som avtalet avser kan komma att förändras till följd av ny lagstiftning, beslut inom respektive huvudman eller annat. Skulle sådana förändringar uppkomma har parterna skyldighet att snarast informera övriga avtalsparter om detta.

Ändringar och tillägg till detta avtal skall för att vara gällande skriftligen godkännas av parterna.

17. Tvist

Tvist mellan parterna om tolkning eller tillämpning av detta avtal löses i samförstånd mellan parterna. Om tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet inte kan lösas i samförstånd mellan parterna, lyftes frågan till respektive huvudman.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

18. Underskrift

Detta avtal är upprättat i **fyra** likalydande exemplar där parterna tagit var sitt original.

Datum och ort

För öppen förskola
Ange förvaltning,
xx kommun

Namn

Titel

För ange förvaltning för socialtjänst
xx kommun

Namn

Titel

För (tex bibliotek)

Namn

Titel

Datum och ort

För mödrahälsovård
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

För xx vårdcentral, BVC
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

För (tex tandvården)

Namn

Titel

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal

Lokalt nyttjanderättsavtal

(vid sidan av ett lokalt samverkansavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

OBS! Nyttjanderättsavtal har inga formkrav. Tänk på att detta endast är ett förslag på hur ett nyttjanderättsavtal kan utformas och att det eventuellt inte täcker alla punkter som kan vara aktuella för just er. En del av punkterna regleras eventuellt redan i samverkansavtalet. Ta bort och lägg till rubriker utefter vad ert behov är.

1. Avtalsparter och lokalisering

(1) **Y**, organisationsnummer (Upplåtaren) och

(2) **X**, organisationsnummer (Nyttjaren)

gemensamt benämnda som parterna.

Familjecentralen / familjecentralsliknande verksamheten **zz** är lokaliserad på adress **zz**.

2. Nyttjanderättens omfattning och ändamål

Y upplåter härmed nyttjanderätten avseende Familjecentralen **zz** på adressen **zz** till **X** på nedanstående villkor.

Nyttjanderätten enligt detta avtal omfattar... till exempel lokaler, ytornas storlek, parternas andel, årlig kostnad i ett visst basårs prisnivå.

3. Nyttjanderättsperiod, uppsägningstid och förlängningstid

Avtalet gäller fr.o.m. 20**xx-xx-xx** och tills vidare alt tom 20**xx-xx-xx**.

Avtalet kan sägas upp för att upphöra att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast efter **sex** månader från uppsägningen. Uppsägningen ska vara skriftlig.

Vid behov om förlängning av upplåtelsen ska....

4. Ersättning för upplåtelsen

Y ersätts med **zz** kronor per **månad/år/kvartal**.

Betalningsvillkor...

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Ersättningen omfattar till exempel uppvärmning av lokalen, vatten, avlopp, ventilation och el, avfallshantering, trappstädning och snöröjning/sandning och som inte framgår av tidigare punkter.

5. Upplåtarens åtaganden

Upplåtaren ansvarar för att.....

6. Nyttjarens åtaganden

Nyttjaren ansvarar för att...

7. Överlåtelse av nyttjanderätten

Exempelvis: Detta avtal får inte överlåtas på annan utan **Y:s** samtycke. **X** får inte heller upplåta rättighet som helt eller delvis härrör från detta avtal utan **Y:s** samtycke.

8. Nedsättning av ersättningsbeloppet

Exempelvis: **X** har rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet när **Y** brister i sin underhållsskyldighet enligt detta avtal och gällande rätt.

Exempelvis: Om hinder eller men uppstår i nyttjanderätten och detta sker utan **X** vållande har **X** rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet och, om hindret är av så väsentlig art att det helt hindrar utförandet av **X** verksamhet, att säga upp avtalet till omedelbart upphörande. Om hindret har resulterat i ekonomisk skada för **X** äger **X** rätt att få denna skada ersatt.

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

9. Hävning av nyttjanderätten

Exempelvis: Part får häva avtalet om motparten inte fullgör sina åtaganden enligt avtalet och rättelse efter påminnelse inte sker utan dröjsmål och avtalsbrottet är av väsentlig betydelse.

10. Force Majeure

Exempelvis: Oförutsägbara händelser som omfattande arbetskonflikter, miljö- och naturkatastrofer samt allvarlig smittspridning eller annan omständighet som parterna inte råder över och som förhindrar en part från att fullfölja skyldigheter som följer av avtalet befriar sådan part från dessa skyldigheter.

11. Ändringar och tillägg till nyttjanderätten

Exempelvis: Ändringar och tillägg till avtalet ska vara skriftliga och undertecknas av båda parter för att vara giltiga.

12. Underskrift

Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar, varav parterna har tagit varsitt.

Ort, datum

Y

X

Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande

Utifrån att det finns en nationell brist på barnmorskor i Sverige i nuläget behöver barnmorskemottagningens åtagande och uppdrag kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter anpassas och begränsas en tid framöver. Under avtalstiden gäller följande förutsättningar för barnmorskemottagningens deltagande i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter:

- Barnmorskemottagningen prioriterar socioekonomiskt utsatta områden med full samlokalisering och permanent barnmorskemottagning på plats.
- Inget krav på samlokalisering i övriga, icke-socioekonomiskt svaga, områden, utan i dessa fall sker samverkan med övriga verksamheter genom lokala samverkansavtal för familjecentralsliknande verksamhet.
- Barnmorskemottagningen samverkar på individnivå (överlämningar, konsultation förebyggande socionom, SIP och så vidare) i den omfattning det behövs utifrån den gravida/det väntade barnets behov.
- Barnmorskemottagningen förlägger en träff per föräldrautbildning lokalt på plats på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten i samverkan med övriga basverksamheter på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Barnmorskemottagningen deltar på samverkansmöten på generell nivå utifrån uppdrag. En barnmorska representerar vid möten, ca 6 timmar/termin. Vid behov av mer tid tas frågan via den lokala styrgruppen.
- Enhetschef från barnmorskemottagningen ingår i den lokala styrgruppen och delta på dess möten fyra gånger per år.
- I de fall barnmorskemottagningen inte är samlokaliserad närvarar inte barnmorskan vid möten som berör lokaler, städ, sophantering och liknande.

- Barnmorskan närvarar inte vid planering och utförande av samverkande verksamheters aktiviteter såsom utflykter och liknande.
- Gemensam utbildning för medarbetare på familjecentralen planeras i styrgrupp och beslutas av chef för respektive verksamhet.

REMISSVERSION

Gemensamma synpunkter på: Remissversionen av samverkansavtal Familjecentraler & familjecentralsliknande verksamheter i *Västra Götaland (VGR)*

Sammanfattning av ärendet

Kommunerna i Västra Götaland har givits möjlighet att ge synpunkter på remissversionen av samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i VGR. Socialcheferna inom Göteborgsregionen (GR) förordar att kommunerna samordnar sig i frågor där det är möjligt. 2022-08-26 tillfrågades samtliga kommuner om intresse att samverka i ett remissvar. Elva kommuner anmälde intresse av att delta.

Ale, Alingsås, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille Stenungsund och Öckerö är de kommuner som har valt att svara på remissen i samverkan och med stöd av Göteborgsregionens kommunalförbund. Göteborg Stad har deltagit i gemensam workshop för att samla in synpunkter men valt att behandla ärendet enskilt. Endast synpunkter i konsensus har formulerats gemensamt.

GR sänder in gemensamma synpunkter på [bifogad länk](#) senast 2022-12-10. Enskild kommun beslutar om hantering av ärendet i den egna kommunen.

Gemensamt formulerade synpunkter har inte behandlats politiskt inom Göteborgsregionens kommunalförbund.

Beslutsunderlag

- SAMVERKANSAVTAL Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland.
- Remissmissiv Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland, PDF

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare
Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund och syfte

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag på ett Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland tagits fram.

Ordförande och vice ordförande i det politiska samrådsorganet (SRO) har ställt sig bakom att förslaget på samverkansavtal sänds på remiss, 2022-08-10–2022-12-10, till berörda nämnder och styrelser inom Västra Götalandsregionen och länets 49 kommuner.

En familjecentral / familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet och en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas, utbyta erfarenheter och där det finns kompetens i nära samverkan. Ingående basverksamheter är barnhälsovård, öppen förskola och /eller mödrahälsovård och/eller socialtjänst. Verksamheten ska vara hälsofrämjande, generell, förebyggande och stödjande.

Målet med verksamheten är att, utifrån hela familjens livssituation, främja en god hälsoutveckling hos barn och föräldrar. Verksamheten ska vara lättillgänglig och oberoende av familjers ekonomiska förutsättningar, kulturtillhörighet, etnicitet etcetera.

Syftet med ett länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland är:

- att tydliggöra uppdrag och förväntningar
- att skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- att kvalitetssäkra verksamheterna

Detta för att genom familjecentraler / familjecentralsliknande verksamheter bidra till att utjämna hälsoklyftor i befolkningen.

Synpunkter på remissversionen av Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland lämnas senast 2022-10-12 via ett webb formulär på www.vardsamverkan.se. Nedan formulerade synpunkter är framarbetade på en gemensam workshop med elva deltagande kommuner.

De tio kommuner som valt att svara tillsammans kommer fortsättningsvis att tituleras kommunerna. Svaren följer strukturen för rapportering i webbformulär.

Bedömning

Synpunkter avsnitt 1–5 i remissversion:

- **1. Inledning, fjärde stycket:** Gällande svårigheter att rekrytera barnmorskor. Kommunerna ställer sig frågande till om stycket tillför något i samverkansavtalet. Rekryteringssvårigheter förekommer även av socionomer inom kommunala verksamheter, vilket inte framgår på samma sätt i remissversionen. Kommunerna föreslår att stycket snarare lyfts in ett missiv eller att förtydliga ytterligare hur det påverkar samverkansavtalet i bilaga 3.
- **2. Syfte och mål:** Kommunerna önskar utöka syftet med en punkt:
 - att säkra samverkan mellan huvudmän.
 - I meningen *”Detta för att genom familjecentraler / familjecentralsliknande verksamheter bidrar till att utjämna hälsoklyftor i befolkningen”* önskar kommunerna byta ut ordet *”hälsoklyftor”* till *”skillnader i hälsa och livsvillkor”* i befolkningen.
- **4. Avtalstid:** En otydlighet kan ses i texten gällande förlängning av avtalstid *”... förlängs det automatiskt med 2 år”*. Förslagsvis förtydligas texten genom att ändra till *”förlängs det automatiskt med 2 år i taget”* alternativt *”avtalet förlängs fortlöpande”*
- **5. Styrande dokument och Lagstiftning:** Kommunerna önskar att överskriften byts ut till *”Lagstiftning, styrande och stödjande dokument”*. Det beskriver tydligare innehållet i avsnitt fem.

Synpunkter avsnitt 6–9

- **7. Familjecentralernas och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag, fjärde stycket:** Under rubriken beskrivs familjecentralens uppdrag som en samverkansarena. Kommunerna önskar att det även framgår att dessa verksamheter ger föräldrar en möjlighet att träffas. Förslagsvis görs ett tillägg i texten om familjecentralen som en mötesplats *”Syftet med familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten som samverkansarena och mötesplats...”*.
- **8.3 Definition av familjecentralslikande verksamhet.** Föreningen för familjecentralers främjande har definierat begreppen familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Kommunerna anser att dessa definitioner är enklare att förstå och föreslår att de ersätter befintliga definitioner i texten, framförallt beskrivningen av familjecentralsliknande verksamhet:

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare

Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

”Med familjecentralsliknande verksamhet menas barnhälsovård samlokaliserad med minst en kommunal verksamhet (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst). Familjecentralsliknande verksamhet kan också innehålla mödrhälsovård, barnhälsovård och minst en kommunal verksamhet (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst). Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.*

** Samlokalisering innebär att hela den ordinarie verksamheten som respektive part bedriver ska vara förlagd till familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.”*

- **8.1–8.4 Definitioner:** Samverkansavtalets syfte är bland annat att tydliggöra minimikravet för verksamheterna. En familjecentral består av de fyra benen (Barnhälsovård, Mödravård, Öppen förskola och Socialtjänst). Familjecentralsliknande verksamhet innebär att en eller flera verksamheter saknas. Kommunerna upplever att remissversionens beskrivning av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet är otydlig kopplat till begreppet samlokalisering. Särskilt lyfter kommunerna:
 - skrivningen i familjecentralsliknande verksamheter (8.4) där det å ena sidan står att samlokalisering inte behövs mellan barnhälsovård och öppen förskola, men i nästkommande stycke står att samlokalisering ska ske mellan barnhälsovård och minst en av de två kommunala verksamheterna (öppen förskola eller Socialtjänst). Kommunerna föreslår en enklare beskrivning under rubrik (8.3) att *”Om inte samtliga verksamheter samlokaliseras är det en familjecentralsliknande verksamhet. Minimikravet för samlokalisering är två verksamheter, en verksamhet från respektive huvudman”*.
 - fysisk samlokalisering är enligt remissversionen avgörande för definitionen av familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Kommunerna anser att det mer handlar om sättet att samarbeta och samverka än den fysiska samlokaliseringen. Om två verksamheter är fysiskt placerade i direkt närhet till varandra, god samverkan sker men de uppfyller inte hela kravet för fysisk samlokalisering betraktas de då inte som en familjecentral? (8.4). För familjerna som besöker familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten är innehållet i verksamheten viktigast, inte den fysiska samlokaliseringen. Kommunerna anser att det i undantagsfall borde vara möjligt att frångå det som står i

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare

Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

avtalet om samlokalisering. Om samlokalisering inte är möjlig kan förslagsvis ett bör-krav läggas till där omfattning på samverkan beskrivs.

- det framgår inte i remissversionen om minikravet för fysisk samlokalisering är samtliga dagar i veckan eller om lokal anpassning kan ske utifrån medarbetarnas tjänstgöringsgrad och inplanerade aktiviteter för besökare.

Synpunkter avsnitt 10–12

10. Samverkande parter: Genomgående synpunkt på avsnitt tio är att det förekommer skillnader i hur kravet på kompetens för att arbeta inom familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter beskrivs. Exempelvis nämns i avsnittet (10.3) att barnmorskemottagningens kompetens innehas av barnmorskan och i avsnitt socialtjänst (10.1) förekommer ingen beskrivning av kompetens. Kommunerna ser ett behov av att det finns likvärdiga beskrivningar under samtliga verksamheter. För kommunens verksamheter innebär det en eller flera professioner inom öppna förskolan och socialtjänsten där det ska finnas adekvat utbildning och kompetens.

- **10.1 Socialtjänst:** Ett förtydligande kring adekvat kompetens och utbildning behövs. Förslagsvis samma formulering som finns under öppna förskolan ”*För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses*”.
- **10.1 andra stycket.** Kommunerna anser att ordet **resurser** i meningen ”...på ett lättillgängligt sätt få tillgång till socialtjänsten resurser och kompetens redan under graviditeten...” är begränsande och kan tolkas som ekonomi. Förslagsvis önskar kommunerna att ordet resurser byts ut till **verksamhet**.
- **10.2 andra stycket:** ”*Verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek*”. Denna mening stod tidigare i skollagen men är nu borttagen. Kommunerna anser att den bör stå under alla avsnitten 10.1–10.4 alternativt strykas helt eller flyttas till 8.4
- **10.2 fjärde stycket:** Att verksamheten ska formas utifrån **varje** barns behov är något som kommunerna ser svårighet att leva upp till. Första meningen behöver skrivas om till att verksamheten på öppna förskolan **utvecklas tillsammans** med barn och besökare.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare

Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

- **11.1** I föreslagna exempel på chefer till varje profession ska det stå Enhetschef/rektor för **öppen** förskola
- **11.1 sista stycket** om att styrgruppen behöver mötas fyra ggr per år. Kommunerna tycker att det vara tydligt att det är ett minimikrav. Förslagsvis ändras meningen till **minst** fyra gånger per år.
- **11.2 Samordnare** Omfattning på en samordningstjänst är idag olika i kommunerna. Kan minimikravet på något sätt förtydligas utifrån behovet i kommunen för att skapa likvärdighet i länet? Kommunerna föreslår en kartläggning i länet kring samordnarnas tjänstgöringsgrad i relation till behov för att skapa ett kunskapsunderlag. (se synpunkt på rubrik nr 16. utvecklingsområden)

Synpunkter avsnitt 13–16

- **14.1 gemensamma kostnader.** Kommunerna ställer sig undrande till varför det definieras en maxnivå när övriga delar av remissversionen beskriver och definierar miniminivå.
 - **Kostnader som ska ingå i 40,000 kr per verksamhet/år kan tolkas olika.** I texten beskrivs 40,000 kr som den gemensamma kostnaden kopplat till samordnaren. Kommunerna ställer sig undrande till hur belopp räknats fram och vad ”kostnader kopplat till samordnaren” innebär.
 - Sätter summan tjänstgöringsgraden för samordnaren på familjecentralen?
 - Är det enbart själva samordningstjänsten och samordnarens direkta kostnader för egen IT, kompetensutveckling mm som ingår?
 - Finansieras övriga gemensamma kostnader som städ, lokal, kontor utöver 40,000 kr/verksamhet/år?Kommunerna upplever att detta behöver förtydligas.
- **16. utvecklingsområden.** Kommunerna ställer sig undrande till varför utvecklingsområden är en egen rubrik i samverkansavtalet när texten lyfter att ”*Utvecklingsområden faller inte inom ramen för framtagande av detta samverkansavtal och är så pass omfattande att de kräver egna processer*”.

Att ha med utvecklingsområden som egen rubrik upplever kommunerna skapa frågeställningar som inte besvaras i remissversionen av samverkansavtalet.

Frågeställningar kommunerna lyfter är exempelvis:
 - Vad innebär det om en kommun skriver på avtalet, vad förpliktigar det?
 - Vad innebär det i arbetsinsatser, ansvar och ekonomi?

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare

Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

- Hur har behovsanalys genomförts, dvs på vilket sätt har dessa utvecklingsområden framtagits och prioriterats?

Kommunerna anser dock att det är bra att det finns utpekade utvecklingsområden men att de föreslagna punkterna under rubrik 16 är för detaljerade och inte tillräckligt heltäckande för området. Exempelvis saknas familjecentralernas förebyggande insatser i spädbarnsverksamhet kopplat till gängkriminalitet.

Det ska vara tydligt vad en kommun som huvudman skriver på i ett samverkansavtal. Ska utvecklingsområden finnas med i samverkansavtalet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter föreslår kommunerna att det är i en *bilaga*. De rekommenderar formuleringar i text på mer övergripande nivå och att ett förtydligande sker om vad det innebär i förpliktigande. Det ska framgå hur behovsanalys genomförts och att egna processer/arbete krävs.

Synpunkter bilagor

- **Bilaga 1. Punkt 2. Avtalstid:** Det bör framgå tydligare att möjlighet till revidering kan ske.
- **Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande.** Bilagan väcker frågeställningar om vad detta innebär för kommunernas redan pågående samverkan i familjecentraler? Kommer förändringar att ske? Kommunerna önskar en tydlig definition av socioekonomiskt utsatta områden och ett förtydligande av vem som står för bedömning.

Övergripande synpunkter

Deltagande kommuner lyfter att det är ett bra förslag på samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

- **Frågeställning kring avtalstid i samverkansavtal på länsnivå och lokalt avtal:** Kommunerna önskar ett förtydligande i hur avtalstider i de båda dokumenten hänger samman alternativt större samstämmighet i förslag på avtalstider.

Sid 4. Avsnitt 4 om avtalstid i samverkansavtalet:

"Avtalet gäller under perioden 2023-06-01 – 2025-12-31. Om avtalet inte sagts upp skriftligen 12 månader innan avtalets utgång förlängs det automatiskt med 2 år. Uppföljning kommer ske under avtalsperioden."

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Maria Ljung planeringsledare, Linnea Winckler projektledare

Datum: 2022-10-07 Diarienummer: 2022-00234

Sid 23 I bilaga 1, förslag på lokalt avtal:

"Avtalet gäller från xxxx-xx-xx till xxxx-xx-xx med möjlighet till max 12 månaders förlängning. Förlängning ska vara skriftlig och beslutad av samtliga avtalsparter.

Uppsägning av avtalet för upphörande eller omförhandling ska meddelas övriga parter skriftligen med sex månaders varsel. "

Rekommendation: Avtalstiden bör vara minst 3 år men inte längre än 5 år. Minst tre år ger verksamheten ro att arbeta och implementera vad som står i avtalet. Om avtalstiden är mer än 5 år finns det en risk att avtalet blir inaktuellt och inte följer förändringar i omvärlden. Om det finns en gemensam lokal bör samverkansavtalet följa hyresavtalet om inte hyresavtalet/-en är längre än 5 år.

Utifrån de formuleringar som finns på sid 4 i samverkansavtalet samt sid 23 i bilaga 1 kan avtalstiden samstämma de första 2,5 åren men inte efter det. Avtalstiden i samverkansavtalet kan också, om rekommendationen följs, bli kortare än det lokala avtalet.

Frågeställningar kommunerna lyfter är:

- Vad innebär olika avtalstid, rent juridiskt, för dessa två avtal?
- Är det något specifikt som enskild kommun ska ta hänsyn till?
- Finns det någon särskild anledning till att det lokala avtalet endast kan förlängas ett år i taget?

Lena Holmlund
Avdelningschef arbetsmarknad och social välfärd

Maria Ljung
Planeringsledare Hälso- och sjukvård

Linnea Winckler
Projektledare Nära vård

Från: [Socialtjänsten](#)
Till: [Socialtjänsten](#)
Ärende: VB: svar på synpunkter gällande remiss ang samverkansavtal för familjecentraler
Datum: den 9 december 2022 14:36:51
Bilagor: [image001.png](#)

Från: Malin Johansson <malin.johansson2@harryda.se>

Skickat: den 9 december 2022 11:43

Till: Maria Ljung <Maria.Ljung@goteborgsregionen.se>

Kopia: Elin Hjalmarsson <elin.hjalmarsson@harryda.se>

Ämne: VB: svar på synpunkter gällande remiss ang samverkansavtal för familjecentraler

Hej Maria!

Som komplettering till Elins mejl

Jag skickar också med den sammanställning vi gjort så ni får den inkommen till er.

Varma hälsningar
Malin

Malin Johansson
Sektorchef
Sektorn för Socialtjänst
Härryda kommun
435 80 Mölnlycke
031-724 61 52
malin.johansson2@harryda.se
harryda.se

För information om hur Härryda kommun behandlar dina personuppgifter och vilka rättigheter du har se harryda.se/gdpr

Här kommer svar till de som lämnat in synpunkter till förslag om samverkansavtal för familjecentralerna. De synpunkter som inkommit innebär inte tillägg eller förändringar i de delar vi redan lyft på den gemensamma workshopen och de finns redan upptagna i bifogad fil. Tror inte filen följde med i mailutskicket efter delgivningen, men den fanns med i det ursprungliga ärendet i diariet.

Hantering av remissvaret

Socialcheferna inom Göteborgsregionen (GR) förordar att kommunerna samordnar sig i frågor där det är möjligt. 2022-08-26 tillfrågades samtliga kommuner om intresse att samverka i ett remissvar. Elva kommuner anmälde intresse av att delta. Ale, Alingsås, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille Stenungsund och Öckerö är de kommuner som har valt att svara på remissen i samverkan och med stöd av Göteborgsregionens kommunalförbund. Endast synpunkter i konsensus har formulerats gemensamt. 2022-10-05 deltog planeringsledare från förvaltningen på en workshop tillsammans med kommunerna i Västra Götaland och lämnade in synpunkter på remissversionen av *Samverkansavtal Familjecentral och familjecentralsliknande verksamheter*. Inför den gemensamma workshopen inhämtades synpunkter från medarbetare och ledning för öppna förskolan och socialtjänsten i Härryda. Synpunkterna

förmedlades vidare under workshopen och ingår i det gemensamma svaret, vänligen se bifogad bilaga.

Synpunkter från politiken

Förvaltningen har efter workshopen tagit emot synpunkter på remissen från Siw Hallbert, Inga-Lena Persson och Evalotta Liljenzin.

Siw Hallbert framhåller vikten av förebyggande insatser för barn och ungdomar och då är familjecentraler en av flera insatser som ska finnas för barn och barnfamiljer. Siw anser att inledningen i samverkansavtalet är en bra sammanfattning av familjecentralerna uppdrag.

Inga-Lena Persson meddelar att Miljöpartiet stödjer förslaget om en gemensam inriktning på den viktiga insatsen för att stödja barn och unga genom familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

Evalotta Liljenzin anser att förslaget till samverkansavtal är ett omfattande dokument och andemeningen är god. Förhoppningsvis blir avtalet en bra grund för den åsyftade verksamheten att kunna göra just det den är tänkt att göra, dvs. uppnå en god och mer jämlik hälsa hos blivande föräldrar, föräldrar, barn och andra viktiga vuxna kring barnet. Evalotta funderar över hur man säkerställer nedanstående punkter.

1. Samlokalisering

Om BMM är i lokalerna på måndag, BHV på tisdagen, socialtjänsten på onsdagen och pedagogerna på torsdag och fredag så är ju verksamheterna i samma lokaler men hur blir synnergieffekten av samverkan då? Skulle man t ex sätta ett minimiantaltimmar där verksamheterna är där samtidigt för att säkra upp att man ses?

Ovanstående frågeställning och önskemål om minimikrav för samtidigt öppethållande lyftes på den gemensamma workshopen av Härryda och flera andra kommuner. I de gemensamma synpunkterna står följande: "Det framgår inte i remissversionen om minikravet för fysisk samlokalisering är samtliga dagar i veckan eller om lokal anpassning kan ske utifrån medarbetarnas tjänstgöringsgrad och inplanerade aktiviteter för besökare", (se sida 5 i bifogad fil). Förutom samverkansavtalet på övergripande nivå behöver kommunerna även ta fram ett samverkansavtal på lokal nivå. I det lokala avtalet finns möjlighet att komma överens att öppen förskola och socialtjänst ska ha samtidigt öppethållande, ex. ett antal timmar per vecka m.m.

2)Länsgemensamma utbildningsinsatser som ska säkerställa konsensus kring familjecentrerat arbetsätt och förtroendet med varandras kompetenser och tillit kring ansvar och roller. Styrgrupperna ska sedan leda utvecklingen och sätta relevanta mätbara mål för verksamheten. Kommer det att tas fram en länsgemensam utbildningsplan för medarbetare på familjecentraler som inkluderar alla kompetenser? Planeras utbildning i familjecentrerat arbetsätt och metod och syfte för familjecentralerna för personer i styrgrupper för att säkerställa ett gemensamt synsätt trots olika diskurser? Ska BMM undantas från den typen av gemensamma utbildningar pga tidsbrist just nu?

I utkastet till samverkansavtal har ett antal framtida utvecklingsområden identifierats. Det förtydligas också att utvecklingsområdena inte faller inom ramen för framtagandet av samverkansavtalet och är så pass omfattande att de kräver egna processer. Därmed kan vi inte veta hur man tar sig an dessa framöver. Under workshopen fanns önskemål om att utvecklingsområdena inte ska ingå i avtalet. I synpunktsbilagan lyfts att om utvecklingsområden ska finnas med i samverkansavtalet för familjecentraler och

familjecentralsliknande verksamheter bör det vara i en bilaga. Det behövs ett förtydligande om vad det innebär i förpliktigande. Det ska framgå hur behovsanalys genomförts och att egna processer/arbete krävs.

Med vänlig hälsning
Teodorina Pettersson
Planeringsledare
Enheten för utveckling och uppföljning
Härryda kommun
435 80 Mölnlycke
031-724 61 53

teodorina.pettersson@harryda.se

harryda.se

För information om hur Härryda kommun behandlar dina personuppgifter och vilka rättigheter du har se harryda.se/gdpr